

Rolnummers 2161, 2199 en 2241
Arrest nr. 100/2002 van 19 juni 2002

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vragen over artikel 57/12, vierde lid, van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, gesteld door de Raad van State.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters A. Arts en M. Melchior, en de rechters L. François, R. Henneuse, M. Bossuyt, L. Lavrysen en E. Derycke, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter A. Arts,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vragen*

Bij arresten nr. 94.513 van 4 april 2001 in zake F. Oglas tegen de Belgische Staat, nr. 95.696 van 22 mei 2001 in zake S. Isljami tegen de Belgische Staat en nr. 95.065 van 2 mei 2001 in zake M. Demirhan en I. Demirhan tegen de Belgische Staat, waarvan de expedities ter griffie van het Arbitragehof zijn ingekomen op respectievelijk 20 april 2001, 8 juni 2001 en 20 september 2001, heeft de Raad van State identieke prejudiciële vragen gesteld die als volgt luiden :

« Schendt artikel 57/12, vierde lid, van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, gewijzigd bij de wet van 6 mei 1993, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in de mate dat deze wetsbepaling een verschillende behandeling impliceert tussen de kandidaat-vluchtelingen die onmiddellijk moeten verschijnen voor een driedelige kamer, waarvan geen enkel lid zich reeds over het beroep heeft uitgesproken, en de kandidaat-vluchtelingen, die moeten verschijnen voor een alleenrechtsprekend lid, dat ervoren reeds geoordeeld heeft dat het beroep kennelijk ongegrond lijkt ? »

II. *De feiten en de rechtspleging in de bodemgeschillen*

Zaak nr. 2161

De verzoekster, van Turkse nationaliteit, vordert voor de Raad van State de vernietiging van de beschikking van 14 juli 1997 waarbij de gemachtigde bijzitter van de tweede Nederlandse kamer van de Vaste Beroepscommissie voor vluchtelingen beslist haar beroep als alleenrechtsprekend lid te behandelen en van de beslissing van 6 januari 1998 van de Vaste Beroepscommissie voor vluchtelingen waarbij wordt geweigerd haar als vluchteling te erkennen.

De verzoekster voert voor de Raad van State aan dat artikel 57/12, vierde lid, van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen (hierna : de vreemdelingenwet) het gelijkheidsbeginsel schendt om de door haar vermelde redenen. Na vastgesteld te hebben dat de verzoekster dat middel reeds in de rechtspleging voor de Vaste Beroepscommissie voor vluchtelingen had laten gelden, heeft de Raad van State de voormelde prejudiciële vraag gesteld.

Zaak nr. 2199

De verzoeker, van Joegoslavische nationaliteit, vordert voor de Raad van State de vernietiging van de beslissing van 10 juli 1997 van de Vaste Beroepscommissie voor vluchtelingen waarbij wordt geweigerd hem als vluchteling te erkennen.

In zijn verslag komt de auditeur bij de Raad van State, op grond van een ambtshalve opgeworpen middel, tot de conclusie dat wanneer dezelfde alleenrechtsprekende rechter die de bestreden beslissing heeft genomen, eerder, zonder de verzoekende partij of haar raadsman te horen, heeft besloten dat het beroep kennelijk ongegrond was, de rechten van verdediging worden geschonden.

De verwijzende rechter brengt vervolgens de prejudiciële vraag in herinnering die de Raad van State bij arrest van 4 april 2001 (zaak nr. 2161) aan het Hof heeft gesteld. De Raad van State besluit dat, met het oog op een goede rechtsbedeling, over het beroep uitspraak zal worden gedaan nadat het Hof op de voormelde vraag heeft geantwoord.

Zaak nr. 2241

De verzoeker, van Turkse nationaliteit, vordert voor de Raad van State de vernietiging van de beslissing van 23 december 1996 van de tweede Nederlandse kamer van de Vaste Beroepscommissie voor vluchtelingen waarbij geweigerd wordt hem als vluchteling te erkennen.

De verzoeker voert voor de Raad van State aan dat artikel 57/12, vierde lid, van de voormelde wet van 15 december 1980 het gelijkheidsbeginsel schendt om de door hem vermelde redenen. Na vastgesteld te hebben dat de verzoeker dat middel reeds in de rechtspleging voor de Vaste Beroepscommissie voor vluchtelingen had laten gelden, heeft de Raad van State de voormelde prejudiciële vraag gesteld.

III. De rechtspleging voor het Hof

a. De zaak nr. 2161

Bij beschikking van 20 april 2001 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

Op 17 mei 2001 hebben de rechters-verslaggevers, met toepassing van artikel 72, eerste lid, van de organieke wet, het Hof ervan in kennis gesteld dat zij ertoe zouden kunnen worden gebracht voor te stellen een arrest van onmiddellijk antwoord te wijzen.

Overeenkomstig artikel 72, tweede lid, van de organieke wet is van de conclusies van de rechters-verslaggevers aan de partijen in het bodemgeschil kennisgegeven bij op 18 mei 2001 ter post aangetekende brieven.

F. Oglas, wonende te 2290 Vorselaar, Kouwenberg 6, heeft een memorie met verantwoording ingediend bij op 12 juni 2001 ter post aangetekende brief.

Bij beschikking van 3 juli 2001 heeft het Hof beslist het onderzoek van de zaak overeenkomstig de gewone rechtspleging voort te zetten.

Bij beschikking van 12 juli 2001 heeft de voorzitter in functie de termijn voor het indienen van een memorie verlengd tot 15 september 2001.

Van de verwijzingsbeslissing is kennisgegeven overeenkomstig artikel 77 van de organieke wet bij op 17 juli 2001 ter post aangetekende brieven; van voormelde beschikkingen van 3 juli 2001 en 12 juli 2001 is kennisgegeven bij dezelfde brieven.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 27 juli 2001.

Memories zijn ingediend door :

- F. Oglas, bij op 13 september 2001 ter post aangetekende brief;
- de Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel, bij op 13 september 2001 ter post aangetekende brief.

b. *De zaak nr. 2199*

Bij beschikking van 8 juni 2001 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

Op 21 juni 2001 hebben de rechters-verslaggevers, met toepassing van artikel 72, eerste lid, van de organieke wet, het Hof ervan in kennis gesteld dat zij ertoe zouden kunnen worden gebracht voor te stellen een arrest van onmiddellijk antwoord te wijzen.

Overeenkomstig artikel 72, tweede lid, van de organieke wet is van de conclusies van de rechters-verslaggevers aan de partijen in het bodemgeschil kennisgegeven bij op 26 juni 2001 ter post aangetekende brieven.

S. Isljami, wonende te 1080 Brussel, Merchtemsesteenweg 77, heeft een memorie met verantwoording ingediend bij op 10 juli 2001 ter post aangetekende brief.

Bij beschikking van 20 september 2001 heeft het Hof beslist het onderzoek van de zaak overeenkomstig de gewone rechtspleging voort te zetten.

c. *De zaak nr. 2241*

Bij beschikking van 20 september 2001 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om artikel 71 of 72 van de organieke wet toe te passen.

d. *De samengevoegde zaken*

Bij beschikking van 26 september 2001 heeft het Hof de zaken samengevoegd.

Van de verwijzingsbeslissingen in de zaken nrs. 2191 en 2241 is kennisgegeven overeenkomstig artikel 77 van de organieke wet bij op 31 oktober 2001 ter post aangetekende brieven.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 15 november 2001.

Bij beschikkingen van 26 september 2001 en 27 maart 2002 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot respectievelijk 20 april 2002 en 20 oktober 2002.

Memories zijn ingediend door :

- de Ministerraad, bij op 10 december 2001 ter post aangetekende brieven (in de zaken nrs. 2199 en 2241);
- M. Demirhan en I. Demirhan, wonende te 2060 Antwerpen, Lange Dijkstraat 72, bij op 11 december 2001 ter post aangetekende brief (in de zaak nr. 2241);
- S. Isljami, bij op 14 december 2001 ter post aangetekende brief (in de zaak nr. 2199).

Van die memories is kennisgegeven overeenkomstig artikel 89 van de organieke wet bij op 17 januari 2002 ter post aangetekende brieven.

Memories van antwoord zijn ingediend door :

- F. Oglas, bij op 18 februari 2002 ter post aangetekende brief;
- M. Demirhan en I. Demirhan, bij op 18 februari 2002 ter post aangetekende brief;

- de Ministerraad, bij op 18 februari 2002 ter post aangetekende brief.

Bij beschikking van 28 maart 2002 heeft het Hof de zaken in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 23 april 2002.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de partijen en hun advocaten bij op 29 maart 2002 ter post aangetekende brieven.

Op de openbare terechtzitting van 23 april 2002 :

- zijn verschenen :
 - . Mr. E. Van der Hallen, advocaat bij de balie te Antwerpen, voor F. Oglas, M. Demirhan en I. Demirhan;
 - . Mr. E. Fobe, advocaat bij de balie te Brussel, voor S. Isljami;
 - . Mr. C. Decordier, advocaat bij de balie te Gent, voor de Ministerraad;
- hebben de rechters-verslaggevers E. Derycke en R. Henneuse verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- zijn de zaken in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

IV. *In rechte*

- A -

Zaak nr. 2161

A.1. De verzoekende partij voor de Raad van State is van mening dat de in het geding zijnde bepaling het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie schendt. Die bepaling voert immers een verschil in behandeling in tussen, enerzijds, kandidaat-vluchtelingen die het recht hebben te verschijnen voor een kamer samengesteld uit drie leden en, anderzijds, kandidaat-vluchtelingen die verschijnen voor een kamer samengesteld uit één lid, nadat datzelfde lid eerder geoordeeld heeft dat het beroep kennelijk ongegrond is. Voor dat onderscheid bestaat geen objectieve of redelijke verantwoording.

Volgens die verzoekende partij is de in het geding zijnde bepaling bovendien kennelijk onwettig, nu zij de beginselen miskent die neergelegd zijn in artikel 6 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en in artikel 14 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten.

A.2. De Ministerraad sluit zich aan bij de analyse die in de conclusies van de rechters-verslaggevers van de in het geding zijnde bepaling werd gemaakt. Daarin werd gesteld dat die bepaling op twee manieren kan worden gelezen. Wanneer de in het geding zijnde bepaling zo wordt opgevat dat het daarin bedoelde alleenrechtsprekende lid de behandeling van het beroep kan verwijzen naar een driedelige kamer van de Vaste Beroepscommissie voor vluchtelingen waarvan dat lid zelf deel uitmaakt, behoeft de prejudiciële vraag geen antwoord. Wanneer de in het geding zijnde bepaling zo wordt gelezen dat het daarin bedoelde alleenrechtsprekende lid de behandeling van het beroep kan verwijzen naar een driedelige kamer waarvan dat lid zelf geen deel uitmaakt, schendt die bepaling volgens de Ministerraad de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet.

A.3. In haar memorie van antwoord volhardt de verzoekende partij voor de Raad van State in haar zienswijze dat geen objectieve en redelijke verantwoording voorhanden is om het verschil in behandeling dat door de in het geding zijnde bepaling is ingevoerd, te staven.

Zaak nr. 2199

A.4. In haar memorie besluit de verzoekende partij voor de Raad van State dat « de behandeling van een duitstalig verzoek om een kamer met drie rechters bij de Raad van State door een alleenzetelende duitsonkundige raadsheer die reeds voorheen over dezelfde zaak een afwijzingsbeslissing voor summiere behandeling wegens onontvankelijkheid uitbracht strijdig is met art. 6 EVRM en art. 10, 11, 13 en 191 van de belgische Grondwet alsmede art. 90 van de gecoördineerde wetgeving [...] over de Raad van State alsmede art. 73 § 3 van die wet zoals gewijzigd bij art. 63 van de wet van 31.12.1983 [...] ».

A.5. De Ministerraad neemt in zijn memorie in essentie datgene over wat hij in zijn memorie ingediend in de zaak nr. 2161 (A.2) had uiteengezet.

Zaak nr. 2241

A.6. De verzoekende partij voor de Raad van State ontwikkelt in haar memorie in essentie dezelfde argumentatie als die van de verzoekende partij in de zaak nr. 2161 (A.1).

A.7. De Ministerraad neemt in zijn memorie in essentie datgene over wat hij in zijn memorie ingediend in de zaak nr. 2161 (A.2) had uiteengezet.

A.8. In haar memorie van antwoord volhardt de verzoekende partij voor de Raad van State in haar zienswijze dat geen objectieve en redelijke verantwoording voorhanden is om het verschil in behandeling dat door de in het geding zijnde bepaling is ingevoerd, te staven.

Zaken nrs. 2161, 2199 en 2241

A.9. In zijn memorie van antwoord ingediend in de samengevoegde zaken besluit de Ministerraad in hoofddorde dat de prejudiciële vragen geen antwoord behoeven nu de in het geding zijnde bepaling in die zin kan worden opgevat dat het daarin bedoelde alleenrechtsprekende lid de behandeling van het beroep kan verwijzen naar een driedelige kamer van de Vaste Beroepscommissie voor vluchtelingen waarvan het zelf deel uitmaakt. In ondergeschikte orde besluit de Ministerraad dat de in het geding zijnde bepaling, in die zin opgevat dat het daarin bedoelde alleenrechtsprekende lid de behandeling van het beroep kan verwijzen naar een driedelige kamer waarvan het zelf geen deel uitmaakt, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet schendt.

- B -

B.1. De prejudiciële vragen hebben betrekking op artikel 57/12, vierde lid, van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, gewijzigd bij de wet van 6 mei 1993. Die bepaling luidt :

« Wanneer de voorzitter of de door hem gemachtigde bijzitter, na inzage van het verzoekschrift, oordeelt dat het beroep onontvankelijk of kennelijk ongegrond is, kan hij het beroep zelf behandelen als alleenrechtsprekend lid. Indien na behandeling blijkt dat het

beroep noch onontvankelijk noch kennelijk ongegrond is, verwijst het alleenrechtsprekend lid de behandeling van het beroep naar een driedelige kamer. »

B.2. Krachtens artikel 57/12, vierde lid, van de voormelde wet van 15 december 1980, zoals gewijzigd bij de wet van 6 mei 1993, worden alle beroepen tegen de beslissingen van de Commissaris-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen die bij de Vaste Beroepscommissie voor vluchtelingen aanhangig worden gemaakt eerst behandeld door een alleenrechtsprekend lid, dat het beroep onontvankelijk of kennelijk ongegrond kan verklaren. Alle rechtzoekenden worden in die fase van de rechtspleging op dezelfde wijze behandeld. Wanneer dat lid het beroep niet onontvankelijk, noch kennelijk ongegrond verklaart, verwijst het de behandeling ervan naar een driedelige kamer, waarvan het zelf deel uitmaakt.

Die bepaling creëert niet het verschil in behandeling zoals dat in de prejudiciële vragen staande wordt gehouden, namelijk dat er kandidaat-vluchtelingen zouden zijn die worden opgeroepen om te verschijnen voor een alleenrechtsprekend lid en kandidaat-vluchtelingen die onmiddellijk zouden moeten verschijnen voor een driedelige kamer waarvan geen enkel lid zich reeds over het beroep zou hebben uitgesproken. Indien het alleenrechtsprekend lid naderhand zetelt in de driedelige kamer, dan is dat omdat het in een vroegere fase van de rechtspleging van oordeel zal zijn geweest dat het beroep niet onontvankelijk, noch kennelijk ongegrond is.

B.3.1. Nochtans menen de verzoekende partijen voor het verwijzend rechtscollege dat de in het geding zijnde bepaling een verschil in behandeling tot gevolg heeft tussen kandidaat-vluchtelingen van wie het beroep wel door een driedelige kamer wordt behandeld en kandidaat-vluchtelingen van wie het beroep door een lid wordt behandeld, dat, door het feit dat het beslist het beroep als alleenrechtsprekend lid te behandelen, blijkt zou hebben gegeven van een vooroordeel vóór enige verdere behandeling van het beroep.

B.3.2. De in het geding zijnde bepaling is ingegeven door de noodzaak van een vlotte werking van de Vaste Beroepscommissie voor vluchtelingen.

De specifieke kenmerken, de toename en het dringende karakter van de geschillen ontstaan uit de toepassing van de wet van 15 december 1980 en van de wetten waarbij zij is gewijzigd, verantwoorden de goedkeuring van bijzondere regels, die geschikt zijn om de

behandeling van het hoger beroep bij de Vaste Beroepscommissie voor vluchtelingen te versnellen. Door toe te staan dat de beroepen eerst worden onderzocht door een alleenrechtsprekend lid, dat, in geval van een onontvankelijk of kennelijk ongegrond beroep, na vervolgens de partijen ook gehoord te hebben, het beroep alleen en definitief beslecht, heeft de wetgever een maatregel genomen die verband houdt met het doel dat hij nastreeft. Gelet op de specifieke en beperkte gevallen van onontvankelijkheid en kennelijke ongegrondheid, gelet op de fundamentele procedurele waarborgen die in de rechtspleging aan de partijen worden geboden en gelet op de mogelijkheid voor het alleenrechtsprekend lid om, na de partijen gehoord te hebben, de zaak toch nog door te verwijzen naar een kamer met drie leden, is de betwiste maatregel niet onverantwoord.

B.4. De prejudiciële vragen dienen ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 57/12, vierde lid, van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, gewijzigd bij de wet van 6 mei 1993, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet.

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 19 juni 2002.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

A. Arts